

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Davida Hipšra, soudce Milana Podhrázkého a soudkyně Jiřiny Chmelové v právní věci žalobkyně: **Q. D.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2025, č. j. 4 A 18/2025-44,

t a k t o :

- I. Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti se **z a m í t á**.
- II. Soud **u s t a n o v u j e** žalobkyni zástupcem pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Alici Jeziorskou, advokátku se sídlem Svornosti 86/2, Havířov.
- III. Soud **v y z ý v á** žalobkyni, aby ve **lhůtě jednoho měsíce** od doručení tohoto usnesení doplnila kasační stížnost ze dne 5. 5. 2025 o důvody, pro které napadá v záhlaví označené rozhodnutí městského soudu.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2025, č. j. 4 A 18/2025-44, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 2. 2025, č. j. MV-182817-10/OAM-2024. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatelky a potvrdil rozhodnutí Ředitelství služby cizinecké policie ze dne 8. 11. 2024, č. j. CPR-37552-27/ČJ-2023-931200-SV, jímž bylo žalobkyni uloženo podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), správní vyhoštění a byla stanovena doba 2 let, po kterou nelze žalobkyni umožnit vstup na území členských států Evropské unie, Islandské republiky, Lichtenštejnského království, Norského království a Švýcarské konfederace (dále jen „členské státy EU a smluvní státy“) a jejíž počátek byl stanoven od okamžiku, kdy žalobkyně vycestuje z území členských států EU a smluvních států. Zároveň byla stanovena doba k vycestování z území členských států EU a smluvních států do země státního občanství žalobkyně nebo třetí země, kde je oprávněna pobývat nebo která ji

přijme, a to do 30 dnů od okamžiku, kdy žalobkyně pozbude postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany a poté, co odpadne důvod znemožňující její vycestování po nabytí právní moci rozhodnutí o vyhoštění z území členských států EU a smluvních států. Správní orgán I. stupně dále rozhodl, že podle § 120a zákona o pobytu cizinců se na žalobkyni nevztahují důvody znemožňující vycestování podle § 179 téhož zákona.

[2] Stěžovatelka s kasační stížností spojila návrh na přiznání odkladného účinku. Návrh odůvodnila tím, že jediné tak bude moci po dobu soudního řízení setrvat v České republice a účinně objasnit svou situaci. V případě pozbytí postavení žadatelky o udělení mezinárodní ochrany by stěžovatelka musela v návaznosti na vydání napadeného rozsudku opustit území České republiky, což by jí znemožnilo účastnit se soudního řízení. Tím by došlo k porušení jejího práva na spravedlivý proces. Stěžovatelce v zemi původu navíc hrozí nebezpečí pronásledování, resp. vážné újmy, a to z důvodu praktikování křesťanského náboženství.

[3] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že podle jeho názoru nejsou v případě stěžovatelky naplněny zákonné podmínky pro přiznání odkladného účinku. Dále poukázal na skutečnost, že stěžovatelka je v současné době žadatelkou o udělení mezinárodní ochrany a má podanou žalobu ve věci neudělení mezinárodní ochrany u Krajského soudu v Ostravě vedenou pod sp. zn. 62 Az 42/2024, o které nebylo dosud rozhodnuto. Tato žaloba má přitom ze zákona odkladný účinek.

[4] Podle § 107 s. ř. s. *kasační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 se užije přiměřeně.* Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. platí, že soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného *usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.*

[5] Odkladný účinek kasační stížnosti představuje zcela výjimečný institut, kterým se mění účinky pravomocného rozhodnutí, a měl by být využíván pouze v situacích, kde výkon rozhodnutí nebo jeho jiné následky mohou působit značné obtíže. Kasační stížnost jako mimořádný opravný prostředek směřuje proti již pravomocnému rozhodnutí, a do doby rozhodnutí o kasační stížnosti je proto třeba na rozhodnutí krajského soudu pohlížet jako na správné. Pouze v případě naplnění zákonných podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je možno tuto zásadu prolomit.

[6] Možnost přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je podmíněna kumulativním naplněním dvou podmínek: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a 2) přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[7] Důvody možného vzniku nepoměrně větší újmy stěžovatele oproti jiným osobám jsou vždy individuální, závislé pouze na konkrétní situaci stěžovatele. Stěžovatel musí specifikovat, jakou újmu by pro něj znamenal výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí, její intenzitu a z jakých konkrétních okolností vznik této újmy vyvozuje.

pokračování

Stěžovatelem uvedená tvrzení musí svědčit o tom, že negativní následek, jehož se v souvislosti s napadeným rozsudkem krajského soudu (resp. s napadeným správním rozhodnutím) obává, by pro něj byl zásadním zásahem. Hrozící újma přitom musí být závažná a reálná, nikoliv pouze hypotetická a bagatelní. Na podporu svých tvrzení proto musí stěžovatel navrhnout dostatečně přesvědčivé důkazy (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012 - 32).

[8] Nejvyšší správní soud si je vědom stěžovatelkou odkazovaného usnesení ze dne 18. 8. 2011, č. j. 5 As 73/2011-100. Ovšem jak později uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu „[o]becně vyjádřený zájem cizozemského stěžovatele na osobní účasti v řízení o kasační stížnosti či jeho právo být v kontaktu s advokátem a s tím související ochrana spravedlivého procesu nemohou být samy o sobě bez dalších individuálních okolností důvodem pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti“ (usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019-38, č. 4039/2020 Sb. NSS, bod 61). Zájem na osobní účasti v řízení o kasační stížnosti sice může k přiznání odkladného účinku vést, ale obvykle jen ve spojení s dalšími důvody (například rodinným nebo soukromým životem stěžovatele) nebo v návaznosti na individuální okolnosti a specifika soudního řízení v dané věci. Tyto individuální okolnosti by však měly jasně a konkrétně plynout ze stěžovatelem osvědčených tvrzení (srov. tamtéž, bod 59). V daném případě stěžovatelka takové další individuální okolnosti neuplatnila. Kontakt s právním zástupcem (advokátem) může stěžovatelka realizovat prostředky elektronické komunikace (například telefonickými hovory či videohovory). Realizace procesních práv v řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem je tedy možná i bez fyzické přítomnosti stěžovatelky v České republice.

[9] K tomu Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že na základě vyjádření žalovaného ze dne 21. 5. 2025 ověřil, že u Krajského soudu v Ostravě je vedeno pod sp. zn. 62 Az 42/2024 řízení o žalobě, kterou stěžovatelka podala proti rozhodnutí Ministerstva vnitra o neudělení mezinárodní ochrany podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, která má odkladný účinek. Podle sdělení samosoudce, kterému byla věc přidělena, bude žaloba projednána a věc rozhodnuta nejdříve po srpnu 2025 (viz úřední záznamy ze dne 28. 5. 2025 a 29. 5. 2025). Stěžovatelka je tak v současné době i nadále v postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany, přičemž podle výroku žalobou napadeného rozhodnutí lhůta 30 dnů k vycestování z území členských států EU a smluvních států začne běžet až od okamžiku, kdy stěžovatelka pozbude postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatelce tedy bezprostředně nehrozí, že bude muset opustit území České republiky.

[10] Ze shora uvedeného vyplývá, že v posuzované věci nebyly splněny podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti vyžadované v § 73 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto nepřiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

[11] Stěžovatelka dále v kasační stížnosti požádala o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Žádost odůvodnila tím, že není seznámena s českým právním řádem, neovládá český jazyk a zároveň nemá finančními prostředky k úhradě nákladů právního zastoupení. Současně požádala, aby tímto zástupcem byla ustanovena Advokátní kancelář

PSH legal advokáti s.r.o., se sídlem Španělská 770/2, Praha 2, o níž je stěžovatelce známo, že se její advokáti uvedené problematice dlouhodobě věnují a má tak za to, že její práva budou řádně hájena. Na výzvu pak soudu zaslala vyplněný formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“, podle kterého je žadatelkou o udělení mezinárodní ochrany, bydlí v Pobytovém středisku Havířov, její jediný příjem je kapesné ve výši 4 600 Kč měsíčně na stravu a hygienické potřeby. Žádné další příjmy nemá a nevlastní ani žádný majetek větší ceny.

[12] Podle § 35 odst. 10 věta první s. ř. s. platí, že *navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.*

[13] Z citovaného ustanovení vyplývá, že účastníku řízení lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou kumulativně splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů.

[14] Z citovaného ustanovení dále plyne, že existenci předpokladů pro osvobození navrhovatele od soudních poplatků je třeba zkoumat vždy, žádá-li navrhovatel o ustanovení advokáta, neboť se jedná o okolnost individuálního charakteru, která se týká přímo navrhovatele.

[15] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*

[16] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené osobní, majetkové a výdělkové poměry stěžovatelky dospěl k závěru, že stěžovatelka nemá dostatečné prostředky k úhradě soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti. Kasační stížnost nelze považovat za zjevně neúspěšný návrh a není dán ani žádný z důvodů nepřipustnosti kasační stížnosti vyjmenovaných v § 104 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že stěžovatelka splňuje zákonné podmínky pro osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s. První podmínka pro ustanovení zástupce je proto splněna.

[17] Co se týče druhé podmínky pro ustanovení zástupce, Nejvyšší správní soud konstatuje, že řízení o kasační stížnosti je v tomto ohledu specifické, neboť zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem je jednou ze zákonných podmínek řízení o kasační stížnosti (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Proto není třeba naplnění této podmínky ve stávajícím řízení blíže zkoumat; zákonem vyžadovaná potřeba ve smyslu § 35 odst. 10 s. ř. s. se ze zákona předpokládá.

pokračování

[18] Vzhledem k tomu, že v daném případě jsou splněny obě podmínky podle § 35 odst. 10 s. ř. s., vyhověl Nejvyšší správní soud návrhu stěžovatelky a ustanovil jí k ochraně jejích práv zástupce Mgr. Alici Jeziorskou, advokátku se sídlem Svornosti 86/2, Havířov. Při výběru ustanoveného zástupce zdejší soud zohlednil zejména skutečnost, že má sídlo nedaleko místa pobytu stěžovatelky a věnuje se mimo jiné i cizineckému a azylovému právu. Návrhu stěžovatelky na ustanovení některého z advokátů Advokátní kanceláře PSH legal advokáti s.r.o. soud nevyhověl z důvodu procesní ekonomie, a to zejména s ohledem na značnou vzdálenost (cca 370 km) mezi sídlem této společnosti (Praha) a místem pobytu stěžovatelky (Havířov).

[19] Podle § 106 odst. 1 s. ř. s. musí stěžovatel v kasační stížnosti uvést, z jakého důvodu napadá rozhodnutí krajského soudu. Kasační stížnost lze podat toliko z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. Formulace konkrétních důvodů (kasačních námitek) je nezbytným předpokladem perfektní kasační stížnosti, neboť stěžovatel prostřednictvím námitek vymezí okruh přezkumu rozhodnutí krajského soudu ze strany Nejvyššího správního soudu, který je uplatněnými důvody vázán (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Kasační stížnost, jež neobsahuje žádné námitky, nelze ve svém důsledku projednat.

[20] K formulaci žalobních bodů se podrobně vyjádřil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS, v němž mj. uvedl: *„Žalobce je též povinen vylicít, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti.“* Tyto závěry rozšířeného senátu lze plně vztáhnout i na formulaci důvodů kasační stížnosti s tím, že důvody musí směřovat proti rozhodnutí krajského soudu, neboť podstatou řízení o kasační stížnosti je přezkum soudního rozhodnutí (§ 102 s. ř. s.).

[21] Tvrzení stěžovatelky obsažená v kasační stížnosti ze dne 5. 5. 2025 nelze v tomto ohledu považovat za dostatečně konkrétní, aby je bylo možno považovat za kasační námitky.

[22] S ohledem na výše uvedené nesplňuje kasační stížnost všechny náležitosti podle § 106 odst. 1 s. ř. s. V tomto případě je povinností soudu vyzvat stěžovatelku k odstranění nedostatků kasační stížnosti spočívajících v absenci důvodů stížnosti. Stěžovatelka je povinna kasační stížnost doplnit ve lhůtě jednoho měsíce od doručení tohoto usnesení (§ 106 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

Nevyhoví-li stěžovatelka této výzvě ve stanovené lhůtě, tj. neodstraní vady kasační stížnosti a v řízení nebude možno pro tyto nedostatky pokračovat, soud kasační stížnost **o d m í t n e** (§ 37 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 3. června 2025

David Hipšr
předseda senátu